



# Fylkesmannen i Telemark

Miljøvern avdelingen  
Saksbehandler, innvalgstelefon  
Gunnar Djuvik, 35 58 61 67

## Kontrollrapport

Kontrollrapport nummer:	2015.004.I.FMTE
Saksnummer:	2015/715
Dato for kontroll:	13.03.15

### Informasjon om kontrollert virksomhet:

Navn:	Kragerø kommune, Kragerø avløpsrensseanlegg	Org.nr. Tekn. driftsavn.:	974 600 161
		Org.nr. Kragerø kommune:	963 946 902
Postadresse:	Pb. 128, 3791 Kragerø	Telefon/e-post:	35 98 62 00 post@kragero.kommune.no
Besøksadresse:	Ytre Strandvei 15, 3770 Kragerø	Kommunenr./kommune.:	0815/Kragerø
Bransjenr. (NACE-kode):	42.110	Anleggsnr.:	0815.0052.02

### Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Are Tafjord, enhetsleder Elisabeth Hammerli, avdelingsingeniør Knut Jarle Sjørdalen, avdelingsingeniør VA Adam Suliman, avdelingsingeniør VA Tommy Kvilekval, konsulent VA	Fra Fylkesmannen: Gunnar Djuvik Guri Ravn
---	---

### Kontrollomfang:

Kontrollen er en del av en landsomfattende kontrollaksjon med avløpsanlegg. Den er ikke en uttømmende kontroll innen Fylkesmannens tilsynsområde, men er avgrenset til mål for avløpssystemer, handlingsplaner/saneringsplaner, klimatilpasning, overløp, ledningsnett, framdrift for akkreditert prøvetaking, etterlevelse av utslippskrav, driftsstabilitet i avløpsanlegget, miljørisikovurdering av avløpsanlegget og avviksbehandling.

### Kontrollrapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen i forhold til:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 14

### Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket ni avvik\* under kontrollen. Det er gitt fire anmerkninger\*. Se nærmere omtale inni rapporten.

### Oppfølging etter kontrollen

Frist for tilbakemelding på kontrollrapporten framgår oversendelsesbrev.

Skien	18.06.2015	Gunnar Djuvik
sted	dato	Fylkesmannen i Telemark

(etter fullmakt, rapporten er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift)

\* Avvik og anmerking er definert på side 2 i rapporten

**Definisjon - avvik:**

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen

**Definisjon - anmerkning:**

Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

**Informasjon om kontrollgebyr:**

Fylkesmannen kan fastsette gebyrer for arbeid med tillatelser og kontroller, jf. forurensningsforskriftens kapittel 39. Nærmere informasjon om dette kan fås via <http://lovdata.no/for/sf/md/td-20040601-0931-103.html>. Se vedtak om gebyr i oversendelsesbrevet.

**Informasjon om vedtak om tvangsmulkt:**

Dersom Fylkesmannen ikke mottar den skriftlige tilbakemeldingen innen den fristen som er fastsatt, har vi mulighet for å fatte vedtak om tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73. En eventuell tvangsmulkt kan fastsettes som et engangsgebyr eller et løpende dagsgebyr som gjelder så lenge en tilbakemelding, som godtgjør at avvik kan lukkes, ikke er mottatt.

**Aktuelt regelverk:**

Aktuelle hjemler for avvik som avdekkes gjennom kontrollen finnes i følgende:

- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996 med senere endringer
- Lov om forurensinger og om avfall (forurensningsloven), av 13. mars 1981, med senere endringer
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 14: Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, av 01.06.2004, med senere endringer

Se lover og forskrifter på Miljødirektoratet sin hjemmeside [www.miljodirektoratet.no](http://www.miljodirektoratet.no) eller via [www.regelhjelp.no](http://www.regelhjelp.no) eller [www.miljokommune.no](http://www.miljokommune.no) .

## AVVIK

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

### **Avvik 1: Dokumentasjon på tilstand og tiltaksbehov for avløpsanlegget er mangelfull.**

**Avvik fra:** Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 4 (sette mål for ytre miljø)  
Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

#### **Grunnlag for avviket:**

Virksomheten har ikke oppdatert overordnet plan/ hovedplan for avløpsanlegget eller oppdatert kunnskap om rensedistriktet.

Overordnede mål for avløpsanlegget er mangelfulle og lite operative som grunnlag for beslutninger om tiltak for å nå mål.

#### **Kommentar:**

Virksomheten har hovedplan og tilhørende handlingsplan for 2010 – 2014 for rensedistriktet, men disse er ikke oppdaterte. Det er ikke dokumentasjon på tilstanden eller beskrevet nødvendige tiltak for å oppnå en definert ønsket standard på avløpsanlegget.

#### **Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

Virksomheten må utarbeide en oppdatert hovedplan eller annen overordnet plan for rensedistriktet. Hovedplanen må ta med framskriving av klimautvikling for å kunne vurdere og/eller beregne mulige konsekvenser og virkninger av forventede nedbørsmengder på avløpsnettet. Det må være sammenheng mellom mål som settes for avløpsanlegget og mål som er satt for vannkvaliteten i de ulike vannforekomstene. Tidfestet plan for framdrift av dette arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

### **Avvik 2: Handlingsplan og saneringsplan for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende**

**Avvik fra:** Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 6 (risiko, planer og tiltak)  
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)

#### **Grunnlag for avviket:**

- a) Saneringsplanen er ikke oppdatert.
- b) Saneringsplanen har ikke en tydelig prioritering mellom tiltakene på ledningsnettet.

#### **Kommentar:**

a) og b) Det er utarbeidet en saneringsplan som konkretiserer tiltakene, men denne er laget av tidligere medarbeidere som nå ikke er i virksomheten. Grunnlag for noen av tiltakene i planen er uklare, f.eks. stedsangivelse. Planen er derfor ikke entydig for dagens personell å forholde seg til. Siden 2010 har det kommet opp nye tiltaksområder som ikke er vist i saneringsplanen, og det er uklart om disse er med i det reviderte forslaget til «rehabiliteringsplan» som ble mottatt på kontrollen. Hverken den reviderte saneringsplanen eller forslaget til rehabiliteringsplan er konkrete nok med hensyn til tiltakstype, sted og prioritet og frist for gjennomføring. Det må være sammenheng mellom risikovurdering inkl. handlingsplan, hovedplan avløp inkl. handlingsplan, og saneringsplanen/«rehabiliteringsplanen». Symreveien/Kalstad er et større prosjekt som ikke er nevnt i saneringsplanen, noe vi mener må gjøres ut fra den saksbehandling vi tidligere har hatt om forholdet, se bl.a. vårt brev av 25.01.2012 .

#### **Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

Virksomheten må utarbeide en oppdatert saneringsplan for hele rensedistriktet, eventuelt for ulike soner i rensedistriktet basert på oppdatert kunnskap om tilstanden på avløpsanleggene og nedbørsmengder og fastsatte mål for håndtering og behandling av avløpsvannet. Saneringsplanen bør inkludere tidfestet plan for tiltak i prioritert rekkefølge.

Tidfestet plan for framdrift av dette arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

**Avvik 3: Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer**

**Avvik fra:** Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg  
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 6 (risikovurdering)  
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)

**Grunnlag for avviket:**

- a) Kommunen har ikke undersøkt hvordan avløpsanlegget vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.
- b) Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørmengder vil ha på avløpsnett.
- c) Det er ikke vedtatt planer for å hindre at framtidige overvannsmengder kommer inn på avløpsnett.
- d) Det er ikke gjort vedtak om konkrete tiltak på avløpsnett for å håndtere framtidige vannmengder.

**Kommentar:**

Det er kun sagt noe generelt og foreløpig om klimatilpasning i hovedplanen punkt 4.1 og 4.2 fra 2010. Kommunen har ikke gjort noen egne oppfølgende vurderinger av temaet i ettertid.

**Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

Som generelle innspill til kommunens oppfølging av arbeid med klimatilpasninger viser vi bl.a. til føringer gitt i ulike veiledninger om temaet som finnes på hjemmesidene til Miljødirektoratet og Norsk Vann og på nettstedene [www.miljokommune.no](http://www.miljokommune.no) og [www.klimatilpasning.no](http://www.klimatilpasning.no) osv., f.eks. [http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner/2008/Februar/Klimatilpasninger Veiledning om mulige tiltak i avløpsanlegg/](http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner/2008/Februar/Klimatilpasninger_Veil%20edning%20om%20mulige%20tiltak%20i%20avl%20opsanlegg/)

Det er vesentlig at generelle føringer følges opp med lokale vurderinger av mulige konsekvenser, nødvendig tiltak og planer for gjennomføring.

Fylkesmannen forventer at kommunen følger opp punktene i avvik a-d over. Tidfestet plan for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

**Avvik 4: Overløp av urensset avløpsvann håndteres ikke tilfredsstillende.**

**Avvik fra:** Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

**Grunnlag for avviket:**

Det er ikke etablert tidsregistrering av alle overløp av betydning fra avløpsnett. Det er kun tidsregistrering av overløp ved pumpestasjoner.

**Kommentar:**

Dette gjelder andre overløp på ledningsnett enn overløp fra de pumpestasjonene som har tidsregistrering. Tidsregistrering skal etableres ved alle overløp av betydning.

Et eksempel på overløp der slik vurdering er nødvendig, er kum 66 ved jernbanestasjonen som ble kommentert ved kontrollen. Det finnes en rutine for oppfølging av kummen, men den er i liten grad fulgt opp.

### **Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding**

Virksomheten må utarbeide en oversikt over overløp av betydning der det skal etableres tidsregistrering. Det skal utarbeides en tidsplan for gjennomføring av disse tidsregistreringstiltakene.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke andre typer overløp som skal ha tidsregistrering, jf. § 14-5 fjerde ledd, må dette bestemmes på bakgrunn av en risikovurdering. Vesentlige kriterier i en slik vurdering er resipientforhold, antall abonnenter, driftserfaringer med de aktuelle overløpspunktene og type påslipp oppstrøms overløpspunkt. For alle overløp der det ikke etableres tidsregistrering, skal det vedlegges dokumentasjon som begrunner at det ikke er behov for tidsregistrering. Oversikt, dokumentasjon og tidsplan skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

For kum 66 har kommunen ved en foreløpig tilbakemelding etter kontrollen, skissert en mulig måte å følge denne opp. Resultat fra oppfølgende målinger av antall overløp og timer fra denne kummen skal tas med i tilbakemeldingen.

### **Avvik 5: Drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfull**

**Avvik fra:** Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett  
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)

#### **Grunnlag for avviket:**

- a) Kart over ledningsnett er ikke oppdatert.
- b) De viktigste problemområder på ledningsnettet er ikke identifisert og dokumentert.
- c) Rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfulle.

#### **Kommentar:**

- a) Kommunen har oversikt over ledningsnettet bl.a. via kartprogram, men kartet er ikke oppdatert og har et etterslep på dels mange år.
- b) Hovedplan og saneringsplan har ikke en oppdatert oversikt over problemområder i rensedistriktet.
- c) Avviket gjelder for ledningsnettet generelt, herunder ettersyn av kummer, stakeluker, tetthetsprøving av sjøledning. Noen rutiner er ikke innarbeidet i internkontrollsystemet, men ligger som egne personlige rutiner. Virksomheten har ellers rutiner for pumpestasjoner. Gjeldende rutiner omfatter ikke systematisk søk etter feilkoblinger.

Driften av noen kummer er tatt inn i en spyl rutine der eksternt firma utfører arbeidet. Det er ikke beskrevet hvilke rutiner utførende virksomhet har for registreringer av tilstand og oppfølging av det ledningsnettet som spyles. Kopi av rutiner skal tas med i tilbakemeldingen.

### **Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

- a) og b) Oppdaterte oversikter over ledningsnett og problemområder må inngå som grunnlag for hovedplan og saneringsplaner. Tidfestet plan for framdrift av det videre arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.
- c) Aktuelle rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnettet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

### **Avvik 6: Rensekravene overskrides for organisk stoff og det er ikke mulig å fastslå med sikkerhet om renskravene for andre parametre ble overholdt i 2014**

**Avvik fra:** Forurensingsforskriften § 14-2, § 14-11, § 14-12, § 14-13  
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)

#### **Grunnlag for avviket:**

- a) Rensekrav overholdes ikke for organisk stoff.
- b) Det er feil i grunnlaget for beregning av rensgrad og forurensningsmengder da bidrag fra overløp i og ved rensanlegget ikke er tatt med.

c) Det er uklart hvordan analyseverdier avskrives ved uvanlige forhold.

**Kommentar:**

- a) Det står i driftsassistansens årsrapport for 2014, 2013 og 2012 at konsentrasjonskravet for organisk stoff ikke overholdes.
- b) I følge årsrapporten er rensekravene overholdt for fosfor i 2014. Overløpsbidrag i og ved renseanlegget blir imidlertid ikke tatt med i beregning av rensegrad og utslippsmengder fra avløpsanlegget, jf. § 14-11. Det finnes en bypass-mulighet på selve renseanlegget, men denne brukes kun unntaksvis ved særlige forhold, sist ved utskifting av rist i 2010. Det er uklart hvordan resultatene fra måling av overløpsbidrag ved hovedpumpestasjonen kp. 132 og Gromstad innløpspumpestasjon kp. 133 brukes. Overløp ved disse pumpestasjonene avlaster renseanlegget. Overløpsbidrag fra disse pumpestasjonene måles, men framkommer ikke som samletall i årsrapporter fra driftsassistansen da det muligens bare er overløpsmengder fra periodene med akkreditert prøvetaking som rapporteres. Det er derfor usikkert om rensekravene overholdes også for de andre parameterne enn organisk stoff.
- c) Det er uklart om det er kommunen eller driftsassistansen som avskriver/annullerer enkelte analyseresultater etter § 14-13 fjerde ledd. Det er usikkert om rensekravene overholdes.

**Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

Virksomheten må snarest utrede og gjennomføre tiltak for å sikre at gjeldende rensekrav overholdes for organisk stoff. Forskriftsmessig måling av overløpsbidrag er avgjørende for å fastslå at kravene overholdes. Virksomheten må derfor avklare om og hvordan overløp i og ved renseanlegget inngår i beregningsgrunnlaget for rensing og avklare hva som er praksis ved avskrivning/annullering av enkelte analyseresultat ved «uvanlige forhold». Opplysninger om dette skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

**Avvik 7: Driftsstabilitet i renseanlegget i 2014 er ikke tilfredsstillende**

**Avvik fra:** Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg

**Grunnlag for avviket:**

Resultater for 2014 viser at anlegget ikke har stabilt gode renseresultat på vesentlige analyseparametere.

**Kommentar:**

I følge årsrapport for 2014 fra driftsassistansen har driftsstabiliteten vært svak grunnet høyt påslipp av løst organisk stoff, og konsentrasjonskrav for organisk stoff er ikke overholdt. Dette har også vært tilfelle tidligere år. Årsrapportene viser også at det er stor variasjon i tilrenning, jf. vedvarende behov for tiltak på ledningsnett. Driftsstabiliteten for fosforrensing har vært tilfredsstillende i to av de tre siste årene. Det er imidlertid trolig ikke tatt hensyn til vannmengder som går i overløp i og ved renseanlegget.

Kommunen opplyste på kontrollen at hovedårsaken til overskridelsene av krav til organisk stoff er påslipp fra industri, dvs. Weifa. Videre viser kommunen til store fremmedvannmengder generelt på ledningsnett samt stor tilførsel av fremmedvann fra Dalane deponi i perioder med mye nedbør. Nedlagte Dalane deponi har krav om at sigevannet skal føres til renseanlegget.

**Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

Dette avviket henger sammen med flere andre avvik, og tiltak for mer stabil drift må ses i sammenheng med disse. Vi tilrår at miljørisikovurderinger inngår i kommunens oppfølging av tiltak for å sikre stabil drift. Slike vurderinger kan også omfatte påslipp av ulike slag, herunder tilrenning fra Dalane deponi. Det kan vurderes alternative håndteringsmuligheter ut fra forhold som mengder, type forurensing og forurensningskonsentrasjoner i sigevannet, alternative lokale resipienter osv.

Fylkesmannen er ellers kjent med prosessen som pågår med utslippskrav for Weifa i regi av Miljødirektoratet som forurensningsmyndighet og som legger føringer for framdriften av kommunens arbeid med å sikre bedre driftsstabilitet. Tidfestet plan for framdrift av kommunens oppfølging av tiltak for å sikre stabil drift skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

### **Avvik 8: Miljørisikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende**

**Avvik fra:** Internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 6 (vurdere risiko inkl. planer og tiltak)

#### **Grunnlag for avviket:**

- a) Miljørisikovurderingen er mangelfull og utilstrekkelig behandlet for noen områder.
- b) Det mangler skriftlig rutine for gjennomføring og oppdatering av miljørisikovurderingen.

#### **Kommentar:**

- a) Virksomheten har en miljørisikovurdering fra 2011. Denne er ikke helt dekkende for dagens situasjon, trolig på grunn av liten medvirkning av aktuelle faggrupper i arbeidet og fordi bl.a. temaet klimatilpasning mangler i vurderingene. En annen mangel er at prioriteringene av alarmer for overløp i pumpestasjoner ikke har bakgrunn i en miljørisikovurdering. De valgte akseptkriteriene i miljørisikoanalysen medfører generelt at det aksepteres stor grad av risiko før tiltak må gjøres.

#### **Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

- a) Virksomheten må gjennomføre en oppdatert miljørisikovurdering så snart som mulig. Vi viser til Norsk Vann-rapport 197/2013, Avløpsanlegg – vurdering av risiko for ytre miljø, som en mulig veileder til dette arbeidet. Tidfestet plan for framdrift av dette arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrev.
- b) Virksomheten må som en del av internkontrollen, lage rutine for gjennomføring av miljørisikovurdering. Denne må beskrive organisering, involvering, metodikk, utvalg av uønskede hendelser osv. Rutinen må videre sikre at miljørisikovurderingen oppdateres ved behov, og kriteriene for slik oppdatering bør konkretiseres. Kopi av rutinen skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

### **Avvik 9: Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfullt**

**Avvik fra:** Internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)

#### **Grunnlag for avviket:**

Avviksbehandlingssystemet er ikke entydig med hensyn til oppbygging og praktisk bruk.

#### **Kommentarer:**

- Virksomheten har et dokumentert system for avviksbehandling. Bruken av dette er uklart da det kom fram under kontrollen at det er flere måter å registrere avvik på. Det ble vist til QM-pluss, til rutiner i IK-systemet, til driftshåndbok for avløpsanlegget og til registreringer av feil o.l. via ledningsnettkartet.
- Det er ikke klart definert hva som skal behandles som avvik, hva som skal vurderes som andre unormale hendelser uten krav til avviksbehandling og hvem som skal lukke avvik. I inneværende år er det registrert noen avvik via QM -pluss-systemet.

#### **Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:**

Avviksbehandlingssystemet inkludert rutiner, må revideres. Virksomheten må utarbeide kriterier for hva som skal avviksbehandles innenfor ulike deler av avløpsanlegget, dvs. avløpsnett, overløp, renseanlegg, utslippsmålinger, overskridelser av rensekrav o.a. Virksomheten må utarbeide rutiner der den interne saksbehandlingen av avvikshendelser fram mot lukking klargjøres og der ansvaret for dette avklares. Virksomheten mener at det er et forbedringspotensiale med hensyn avviksbehandling.

## **ANMERKNINGER**

Fylkesmannen har gitt følgende anmerkninger:

**Anmerkning 1:** Saneringsplanen gjennomføres ikke i henhold til framdriftsplan.

**Kommentarer:**

Ikke alle tiltak i gjeldende saneringsplan er gjennomført som forutsatt, jf. revidert forslag til framdrift mottatt på kontrollen. Virksomheten opplyser at det er menneskelige ressurser som er den begrensende faktor, ikke bevilgninger til tiltak.

**Anmerkning 2:** Oversikten over overløp på ledningsnettets er ikke fullstendig.

**Kommentarer:**

Oversikten er ikke skriftlig, og det mangler en plan for hvilke overløp som skal kobles ut eller ha ubetydelig bruk i tiden framover.

**Anmerkning 3:**

Det er uklart om drift og vedlikehold av overløp praktiseres godt nok.

**Kommentar:**

Virksomheten har noen rutiner som gjelder drift og vedlikehold av overløp, bl.a. for kum 66 og overløp i to andre angitte områder, men ikke generelt for ettersyn av overløp. Det bør fastsettes funksjonskrav etter § 14-5 annet ledd, for å sikre god funksjonalitet i de ulike delene av avløpsanlegget. Dette kan f.eks. være etterprøvbare krav for overløp og lekkasjer osv. med formål å følge opp overordnede mål i hovedplan og saneringsplan. Det må sikres en sammenheng med risikovurdering og saneringsplan.

**Anmerkning 4:**

Oppfølgingen av miljørisikovurderingen gjennomføres ikke i henhold til tiltaksplanen.

**Kommentarer:**

Tiltaksplanen er delvis gjennomført. Det er kun fastsatt frist for gjennomføring av noen av tiltakene. Sammenhengen mellom tiltaksplan, hovedplan og saneringsplan er uklar. Det er uklart hvor i organisasjonen ansvaret for gjennomføring av tiltakene ligger.

## **ANDRE FORHOLD**

Tillatelse:

Det er aktuelt å oppdatere tillatelsen, herunder innarbeide vilkår om saneringstiltak. Vi vil komme tilbake til dette som egen sak.